

M.A (SANSKRIT) SEMESTER - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2024 (As Per Syllabus Year-2023)
Vedanga: Nirukta Adhyaya- 1-2 and Chhanda (Core)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

-
- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)
- Que.-1 Explain any two of the following with reference to the context. (14)
- (૧) સત્વપ્રધાનાનિ નામાનિ ।
- (૨) ઉચ્ચાવચાઃ પદાર્થો ભવન્તીતિ ગાર્ગ્યઃ ।
- (૩) ષડભાવવિકારા ભવન્તીતિ વાર્ષ્પાયણિઃ ।
- (૪) શાકપુલિઃ સંકલ્પયાચ્છ્રે સર્વા દેવતા જાનામીતિ ।
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોનાં યાસ્કાનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૭)
- Que.-2 (A) Give etymology with reference to યાસ્ક any two of the following. (07)
- (૧) આચાર્યઃ, (૨) દમૂનસ, (૩) ગૌઃ, (૪) સમુદ્રઃ
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદોનો લક્ષણ આપી તેનું બંધારણ સોદાહરણ સમજાવો. (૦૭)
- Que.-2 (B) Define any two of the following metres and explain their structure with illustrations. (07)
- (૧) વિદ્યુલ્લેખા, (૨) દોધકમ્, (૩) તોટકમ્, (૪) વસન્તતિલકા
- પ્રશ્ન-૩ "અનર્થકાઃ હિ મન્ત્રાઃ ।" કૌત્સના આ મતની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. (૧૪)
- Que.-3 "અનર્થકાઃ હિ મન્ત્રાઃ ।" - Discuss in detail this view of કૌત્સ. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૩ યાસ્કાચાર્ય આપેલા નિર્વચનના સિદ્ધાંતોની સદ્રષ્ટાંત ચર્ચા કરો.
- Que.-3 Discuss with illustrations the principles of etymology given by યાસ્કાચાર્ય.
- પ્રશ્ન-૪ અનુષ્ટુપ અને ઉપજાતિ છંદ પર સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૪)
- Que.-4 Write a detailed note on metres અનુષ્ટુપ and ઉપજાતિ. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૪ છન્દશાસ્ત્રના ઉદ્દગમ અને વિકાસની રુપરેખા આપો.
- Que.-4 Describe an outline of the origin and development of sanskrit prosody.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- Que.-5 Write short notes on any two of the following. (14)
- (૧) ચત્વારિ પદજાતાનિ ।
- (૨) તત્કો વૃત્તઃ ? ।
- (૩) છન્દઃશાસ્ત્રે યતિવિચારઃ ।
- (૪) અર્ધસમવૃત્ત અને વિષમવૃત્ત ।